

1. Anton J. Pauli's Veritas
Christiane Religionis,
Hale, 1718.
2. ———— Diff. de Insigni
Harmonia Fidei que iusti-
ficat, et fidei quatenus
iustificare dicitur, Hale, 1723
3. Barth J. Joh. Henr. J. Diff.
de Coeta in theologia Ignoran-
tia, Argentorati, 1717.
4. Baumgarthen J. Sigism. Jac. J.
Diff. de Limitibus in concili-
anda Rationi Doctrina
revelata observandis, Hale
1751.

8
7.188
I. N. 7.
EXERCITATIO THEOLOGICA
DE
REMISSIONE
FRATRIS LÆSI AD
ECCLESIAM PER CHRIS-
TUM FACTA,

Matth. XIIX. n. 17.

Cujus

PENSUM POSTERIUS
DIVINO FAVENTE NUMINE
PRÆSIDE
VIRO *Maxime Reverendo, Amplissimo*
atque Excellentissimo

DN. JOH. REINARTO
BRECHTIO,

SS. Theol. Doctore, ejusdem Prof. Publ. Ordinario
longe Celeberrimo, Ecclesiaste Libero Meritissimo, atque
p. t. Spectabili Facult. Theol. DECANO,

DN. Patrono, *Fauctore ac Præceptore suo omni pietatis*
cultu in æternum devenerando, colendo,

PUBLICO Examini subijciet

M. JOH. GEORG. KALLENBERGIUS,
Argentoratensis.

Die 23. Aprilis A. M. DCC. XVI. Horis locorū, consuetis.

ARGENTORATI, LITERIS JOHANNIS PASTORII

ILLUSTRICOLLEGIO
DOMINORUM
DISPENSATORUM
LIBERALITATIS
OTTONIANÆ:
VIRIS

PRUDENTIA CONSILIORUM, NOBILITATE GENERIS, MAGNIFICENTIA MUNERUM, MAXIME REVERENDA DIGNITATE, CONSULENDI GRAVITATE, EXPERIENTIA MEDENDI, ALIARUMQUE FUNCTIONUM SPLENDORE CLARISSIMIS,

*DNN. Mæcenatibus, Patronisque meis, in æternum
omni honoris cultu devenerandis,*

DISSERTATIONEM HANC THEOLOGICAM
humillime offert

TANTORUM NOMINUM

devotissimus Cliens

M. JOH. GEORGIUS KALLENBERGIUS, Arg.
Respondens.

I. N. J.

§. XVI.

Uamvis autem hæc ita se habeant, & pro diverso considerandi modo Ecclesia à nobis modo Visibilis, modo Invisibilis statuatur; tamen Salvatori nostro heic non tam de Invisibili, quam Visibili, sermonem esse, vel exinde dispalescit, quod hæc Ecclesia commendetur tanquam adeunda & audienda; quomodo autem adiri vel audiri poterit, nisi ex suis *æternis* sit cognoscibilis, quod talis sit, qualem se venditat. Cum autem hæc ipsa visibilis Ecclesia, si vel subjecta, vel locum vel etiam tempus spectes, sit vel Universalis, sive Catholica, vel Particularis sive Topica; & ad illam omnes isti, qui uno tempore ex diversis populis per universum terrarum orbem ad Ecclesiæ consortium & beneficiorum Christi participationem per verbum convocantur, pertineant, & dicantur universalis Ecclesia, docente sic *August. Lib. II. contra Liter. Petil. Cap. CIII. Ecclesia Dei vivi est columna & firmamentum veritatis, toto orbe terrarum diffusa propter Evangelium, quod prædicatur, sicut dicit Apostolus, in omni creatura, quæ sub celo est. In hac enim vita tota fidelium multitudo est una Ecclesia vinculo fidei & charitatis, post hanc vitam una erit consortio æternitatis, uti loquitur idem August. in Enchirid. ad Laurent. Cap. LVI.* Hæc autem, scil. Particularis, cœtus sit non omnium, sed aliquorum fidelium, in loco certo ad salutem participandam vocatorum, & in communionem spirituali interna persistentium. Non tamen illam,

D

fed

sed hanc indigitari vel ipsius Bellarmini iudicio certum est, cum non possit fieri, ut peccantes deferantur ad congregationem omnium fidelium, Lib. III. de V. D. Cap. V. §. 2. aut ad fidelium universitatem Lib. I. de P. R. Cap. VI. §. 17. Illa Ecclesia hic intelligitur, quæ adiri potest in omnibus casibus, in qua & qui desert, & qui defertur, vivit; at illa particularis est: quæ & membrum est Ecclesiæ Catholicæ, & propter fidei Catholicæ communionem nomine quoque & titulo Catholicæ jure suo gaudet. Ecclesia, inquam, particularis qualibet; id quod praxi Apostolica firmatur: quod enim jus Ecclesiæ Corinthiæ detulit Gentium Apostolus, idem etiam Ecclesiæ Ephesiæ competiisse ex ejusdem prioris ad Timotheum Epistola Cap. V. v. 20. colligitur. Idem in primitiva quoque Ecclesia, cum magistratus, adhuc gentilis esset, nec delinquentes Christiani absque damno Ecclesiæ ad ipsum deferri possent, valde usitatum fuisse *Harmonia Evangelica Chemnitio-Lyseriana* memorat Cap. XCII. p. 1006. ut peccatores, juxta hanc doctrinam Christi, post unam aut alteram correptionem, denunciarentur toti Ecclesiæ alicujus loci, i. e. Christianis legitime cum suo Pastore congregatis, ibique si impœnitentes persisterent, cum omnium consensu & approbatione ab Episcopo excommunicarentur.

§. XVII.

Interim cum unaquæque Ecclesia particularis distinctis gaudeat ordinibus, præcipue autem ex Pastoribus & Auditoribus consistat, non inepte quæritur, utrum hæc remissio Christi facta sit ad universum particularis Ecclesiæ cœtum, an vero ad certum ejusdem statum, & quidem Ecclesiasticum specialiter sic dictum? ad hunc restringenda esse verba Christi censet Stapletonus, quando *Relect. Controv. de Princip. fid. p. 2.* confidenter asserit: *Ecclesiam hic sumi pro Ecclesiæ principibus pag. autem 211.* clarius mentem suam aperit, per vocem *Ecclesiæ, non multitudinem in se, sed virtute intelligi contendens, i. e. caput multitudinis, in quo ipsa continetur; & paucis interjectis, gradationem Christi justam esse ait, ut correptio fraterna in Ecclesia desinat, i. e. in præpositis Ecclesiæ: pag. autem seq. non nisi*

de

de uno Ecclesia præposito intelligi illa verba posse denuo repetit. Ad stipulatur eidem Bellarminus Lib. III. de V. D. Cap. V. §. 2. & Lib. I. de R. P. Cap. VI. §. 17. item Cornelius à Lapide in h. l. ita commentatus; dic Ecclesia propria, i. e. Pastori proprio, qui Ecclesiæ Tuæ præst: quod in seqq. uberius deducit, provocans simul ad auctoritatem D. Chrysostomi, Theophylacti & Euthymij, per Ecclesiam accipientium Ecclesiæ Pastores & Prælatos, qui Ecclesiam seu seorsim, seu in Synodo & Concilio representant. Similiter Maldonatus pag. 383. in h. l. reprehensa prius eorum sententia, qui per Ecclesiam quidem intelligunt Christianam, sed omnem Christianorum multitudinem, quod absurdum dicit, cum non possit omni multitudini dici, & si posset, nihil juvaret, quid enim imperiti artifices, quid femina facerent? cum illi Ecclesiæ dicatur, cui etiam dictum est, quæcunque ligaveritis &c. at illud ad Apostolos pertinebat, non ad multitudinem &c. tandem subjicit: perpetuus usus Ecclesiæ docet, hujusmodi homines non ad totam multitudinem, sed ad eos, qui ligandi & solvendi potestatem habent esse deferendos, qui, quia Ecclesiæ gubernatores sunt, & totius Ecclesiæ personam representant, Ecclesia vocantur. Sebastianus tamen Barradius Comment. in h. l. postquam recitaverat, quod Thomas exposuerit: dic Ecclesiæ i. e. toti multitudini: hæc subjungit: significatur autem multitudo seu Ecclesia cum suo Pastore: addita ratione, quod olim in primæva Ecclesia ad Pastorem & Ecclesiam crimina referri solita, colligatur ex Paulo &c. Unde jam suo tempore D. Hieronymus, quem secutus est Venerabilis Beda, hunc locum ita interpretatus est, ut per Ecclesiam non unam solum personam, sed multos, quibus dicendum sit, intellectos voluerit, ut detestationi peccatorem incorrigibilem haberent, & qui non potuit pudore salvari, salvetur opprobriis. Ac respexisse quidem Beatus Pater videtur ad verba D. Pauli 2. Corinth. II. v. 6. ubi ἐπιτιμῆς τῆς αὐτοῦ ἵππης πλειόνων correptionis à pluribus factæ mentionem injicit, eamque publice nec sine exoptato successu institutam suæ ulteriori redargutioni tamquam non amplius necessariae opponit. Quin imo ex hoc ipso loco, manifestum esse potest, quo sensu & illa

illa I. Corinth. V. v. 4. & 5. incestuoso ab Apostolo denunciata excommunicatio, & traditio in potestatem Satanæ accipienda sit, nimirum, quod D. Paulus sententiæ suæ, quam ipse corpore quidem absens, præsens tamen spiritu tulerat, executionem non uni solummodo personæ, sed toti Ecclesiæ Corinthiæ in nomine Jesu Christi congregatæ commendaverit, nec absque communi Ecclesiæ totius consensu irrogatam reo cupiverit. Quemadmodum & antea Hierosolymis in casu non quidem ex omni parte simili, non tamen plane dissimili, scandali scilicet non quidem dati, sed accepti sibi contigisse noverat, ubi Jacobus Apostolus, Episcopus Hierosolymitanus cum Presbyteris rem ad totum fidelium cœtum referendum esse Paulo indicaverant. Actori cap. XXI. v. 22. Et hunc morem in Primitiva etiam Ecclesia diu observatum fuisse Magnus noster *Chemnitius* memorat *Ex. C. T. pag. 11. de Confessione §. Quarta. Quando, inquit, privatam fraternam correptionem frater recusabat audire, tunc per denunciationem deferebantur crimina ad Ecclesiam, quæ reos vel publica correptione vel excommunicatione compellebat ad Exomologesin.* Quod ipsum etiam *Georg. Calixtus in Concord. Lib. I. Cap. XIII. p. m. 243. ex Tertulliani Apolog. de Conventibus Christianorum (est Editionis Aldinæ Cap. XXXI. de Disciplina Christianorum p. m. 37.)* confirmat; denunciations videlicet in primitiva Ecclesia toti fidelium congregationi factas, præsertim vero senioribus & Præsidibus ejus, quod quidem postea, cum paulatim optimus ille status Ecclesiæ remitteret, & pleraque ob instabilis multitudinis tumultus ex arbitrio vulgi agi non possent, unicum obtinuit, sine horum consensu, & principio quidem sine totius fidelis cœtus approbatione excommunicatio facta non est.

§. XVIII.

Non ergo per Ecclesiam h. l. solus ordo Ecclesiasticus, nedum unicum ejusdem individuum, tanquam caput supereminenti in univ. Ecclesiæ corpus potestate gaudens, sed totus Ecclesiæ, utut particularis, cœtus hic intelligen-

gendus est. Nec obstat huic sententiæ r.) illa gradatio Christi, quam juxta §. præced. stabilienda suæ thesi *Stapletonus* adhibuerat, quin potius hanc evidenter subvertit. Nam Ecclesiæ vox nomen collectivum est, multitudinem designans; uti supra jam notatum fuit, & ex nostro loco aperte confirmatur: quicquid enim gradatione ab Uno & Tribus ad multo plures facta opponitur altiori ascensu Uni & Tribus, illud nonnisi collectionem multo plurium significat. Atqui Ecclesiæ gradatione ab Uno & Tribus ad multo plures facta opponitur altiori ascensu Uni & Tribus. E. Ecclesiæ nonnisi collectionem multo plurium significat. Major est ex Terminis nota. Minorem confirmat loci nostri contextus. confer. *Scherzzer. System. Theol. pag. 668.* Nec 2.) obstat, quod *Bellarminus* & *Maldonatus* objiciant, illam Ecclesiæ intelligi, cui etiam dictum est, quæcunque ligaveritis &c. at illud ad Apostolos pertinuisse, non ad omnem multitudinem &c. Resp. enim a) ad Apostolos illorumque in officio prædicationis Evangelicæ successores pertinuisse, & adhuc pertinere, nulli nos inficiamur, quippe quos clavibus cælorum & potestate remittendi in nomine Christi & retinendi peccata à Domino suo donatos fuisse, tum ex *Matth. XVI. v. 19.* tum ex *Joh. XX. v. 22. seq.* docemur. Ab hoc tamen jure Clavium, ad quod potestas quoque & auctoritas excommunicandi spectat, reliquam Ecclesiæ multitudinem exclusam esse, nullo idoneo argumento demonstrari potest. Ipsemet enim *Bellarminus Lib. I. de Clericis Cap. VII.* fatetur, *Petrum in Persona Ecclesiæ accepisse claves; at una persona non potest dici Ecclesiæ, cum Ecclesiæ sit populus & regnum Dei* agnoscente eod. *Lib. III. de Ecclesiæ Cap. XVII. circa f.* Sed nec Concilium Prælatorum seu Episcoporum est Ecclesiæ, quia ad Ecclesiæ pertinent etiam Auditores; qui essentialem ejus definitionem ingrediuntur. Non ergo soli Petro & Episcopis claves sunt datæ, sed universo Ecclesiæ corpori. Quemadmodum enim, (loquimur cum *B. Gerardo, de Minister. Eccles. §. 87.*) Petrus confessus est Christum in persona Ecclesiæ, non eo duntaxat sensu,

quia confessio illa cessit in totius Ecclesiæ commodum, uti quidem Cardinalis interpretatur, sed etiam, quia Petro confitente ipsa quoque Ecclesia confitebatur: ita quoque Petro in persona Ecclesiæ datæ sunt claves regni cælorum, non solum quia in commodum & utilitatem totius Ecclesiæ ipsi datæ sunt, sed etiam, quia Ecclesia eas in Persona Petri accepit, ut usum earum ipsa exerceat: unde non male *Johan. Ferus* in Cap. XVI. *Matth. Ecclesia*, inquit, *habet claves, ut Domina ac sponsa, Petrus non ut Dominus, sed ut minister.* Distinguedum tamen existimamus inter jus ipsum & juris exercitium, Jus ipsum est penes Ecclesiam, tanquam sponsam, ac *נור בירת* habitatricem domus, quæ dividit spolia *Psalm. LXIIX. v. 13. Habet*, inquit DN. D. Dannhauerus noster *Hodof. Phæn. II. pag. 157. Ecclesia jus clavium & censuræ*, (qua invita aut infcia res tanta suscipi non debet, cujus universæ interest, publica exempla publicis exemplis redargui, ne ira divina in omnes exardescat, & peccata minoris ponderentur admittenda: juris autem exercitium & actus penes Ecclesiæ ministros seu superiores seu inferiores, per quos non tamen tanquam per gubernatores, qui titulus Scripturæ Sacræ ignotus est, Ecclesia jus clavium sibi à sponso demandatarum ex æquo & ordinarie exequitur, tanquam personas ad id legitime vocatas; quamvis extraordinarie & in casu necessitatis unumquodlibet verum Ecclesiæ membrum idem jus habeat, eoque ad gloriam Dei & proximi salutem uti possit. β) Imperitos artifices considerari vel quales, vel qua sunt membra totius corporis i. e. Ecclesiæ: non illo, sed hoc respectu de jure ipsius corporis participant, si non immediate, saltem mediate, mediante scilicet corpore, cujus membra sunt, & à quo nullo jure secludi possunt. Nec ipsorum imperitia vel simplicitas huic juri quicquam derogare vel potest, vel debet. Cum enim æque ac cætera Ecclesiæ membra in Baptismo Spiritu gratiæ & precum, Spiritu sapientiæ, cognitionis, & consilij donati sint, cujus illuminatione gratiosa ex verbo Dei capitibusque doctrinæ Christianæ, officij sui Christiani leges didicerint, quia & illi

& illi pro mensura gratiæ ipsi concessæ inter bonum & malum discernere, & quid agendum quoque tempore, quidve omittendum sit, judicare possint, nullum est dubium. Fœminis autem, licet æque ac Viri Ecclesiæ membra sint, & ab Exercitio veræ Religionis ac pietatis tum publico, tum privato removeri nequeant, jus tamen publici de rebus atque controversiis in Ecclesia subnatis suffragij ex ordinatione divina per D. Apostolum Paulum 1. Corinth. cap. XIV. v. 34. 1. Tim. II. v. 12. abrogatum esse non abnuimus. Nec 3.) obstat D. Chrysostomi, Euthymij ac Theophylacti interpretamentum, Ecclesiam ad Prælatum seu Prælatos Ecclesiæ restringentium; præterquam enim quod auctoritati auctoritatem, Hieronymi videlicet ac Bedæ opponere possimus; Chrysostomum, quem reliqui duo sequuntur, cum exclusione cæterorum Ecclesiæ statuum locutum esse, nondum evictum est, quin imo, cum res tales alicubi primum indicandæ veniant, ad ἐπιταγήν & bonum ordinem in Ecclesia observandum respexisse, atque ad eos, quibus in Ecclesia docendi, informandi redarguendique munus commissum est, ceu in primis instantia negotium remisisse, haud vano augurio conjicitur.

§. XIX.

Quæ ipsa ἐκκλησία Ecclesiæ Christianæ modo memorata, cum non semper permittat, ut promiscua cœtus Christiani plebs in quibuscunque seu fidei seu morum controversiis convocetur, ne loco decentis ordinis cuncta in detestabilem confusionem degenerent, ideo evitandi majoris scandali ergo, Ecclesiam Repræsentativam potissimum sermone Christi & indigitari & fundari non inviti largiuntur nostrates Theologi, ita enim ad h. l. B. D. *Ægid. Hum.* commentatur: *deolve rem totam ad cognitionem Ecclesiæ, aut certe eorum, qui tanquam nobiliora membra Ecclesiam representant.* Et in *Examine C. V. Lib. III. Bellarm. de verbo Dei scripto: potuit is, inquit, qui offensus erat, dicere Ecclesiæ, i. e. ordinariis verbi ministris, vel etiam aliis piis hominibus eas injurias conqueri, qui etiam in contracto cœtu Ecclesiam representant.* Eadem disciplina

plina est Incomparabilis *Dannhaueri nostri*, *Hodof. pag. 174.* *ſcribentis, Repraſentatur tota viſibilis Eccleſia in Concilio juſto ac legitimo, quod totius Eccleſiæ quendam quaſi ideam exhibet & compendium facit; qualia hic in genere fundamentum ſuum habere affirmat, & quæ congregari debent in nomine Chriſti, ſi juſta ſint, exemplo Concilij Hieroſolymitani I. Act. XV. 6. Nervose Catechiſmus noſter ad quaſtionem, Wer hat Gewalt jemand zu bannen? Reſpondet: die Chriſtliche Kirch ſamt ihren verordneten Elteſten und Kirchendienern. Tales arctiores cœtus Eccleſiæ repræſentativi communiter vocantur Concilia, Synodi, Kirchen-Verſammlungen. Quæ ſunt vel Generalia, Universalia & Oecumenica, ad quæ celebranda ex omnibus, vel quam plurimis Orbis Chriſtiani partibus viri docti & pij evocantur; cujuſmodi fuere Concilium Nicenum I. ſub Conſtantino M. Conſtantinopolitanum I. ſub Theodoſio M. Ephelinum I. ſub Theodoſio juniore, & Chalcedonenſe ſub Marciano Imp. habita; vel Topica ſeu Particularia, eaque vel Nationalia, vel Provincialia; quibus ſuccenturiantur Collegia Eccleſiaſtica minora, ut ſunt Conſiſtoria, Conventus Eccleſiaſtici & Presbyterales, qui quaſi domeſtici ſunt cujuſlibet cœtus particularis. Nulli horum ſeu jus præſentiæ, ſeu jus examinis & ſuffragij ſpectes, Laici excludendi; quemadmodum id non ſolum Praxi Apoſtolica Act. XV. 22. 23. & exemplo Idiotæ in Concilio Niceno I. Sophiſtam quendam eruditionis opinione prætumidum convincentis, vid. *Sozom. Hiſtor. Eccl. Lib. I. C. XVII.* ſed & judicio firmatur *Nicolai Papæ Diſtinct. XCVI. C. Ubinam*, ita loquentis: *ubinam legiſtis Imperatores, antecſſores veſtros Synodalibus conventibus interſuiſſe? niſi forte in quibuſdam, ubi de fide tractatum eſt, quæ univerſalis eſt: quæ omnium communis: quæ non ſolum ad Clericos: verum etiam ad Laicos, & ad omnes omnino pertinet Chriſtianos.* Nec etiam Magiſtratus Politicus, (quem gerere Chriſtianos non dedecere contra furioſa Anabaptiſtarum deliria graviter contendit *Aug. noſtra Conf. Art. XVI. p. 14. Apol. A. C. p. 156. Cat. Maj.**

Maj. p. 547. F. C. p. 624. 827. eundemque, si Christianus fuerit, in obortis inter Ecclesiæ membra litibus illæsa conscientia à fratribus adiri posse, non negat Apostolus 1. Cor. VI. 1. seqq. quamvis per amicabilem potius compositionem, & fratrum fidelium intercessionem, quam per judicium Magistratus *amicæ* lites illas dirimendas censeat,) jure seu convocandi Concilia, seu præsidendi in Conciliis privari potest; quippe quo jure non solum pij Principes ac Reges populi Israelitici sine ulla Pontificum V. T. contradictione olim gavisi atque usi sunt; sed & Imperatores Christiani, Constantinus M. in Concil. Niceno juxta *Euseb. de vita Constant. L. III. C. VI.* Theodosius M. in Concil. Constantinop. referentibus *Socrate Histor. Eccl. L. V. C. IIX. & Sozomeno L. VII. C. VII.* Theodosius junior in Concil. Ephesino, testante eod. *Socrate L. VII. C. XXXIII.* Marcianus & Valentinianus II. in Concil. Chalcedon. docente *Evagrio Hist. Eccl. L. II. C. II. & IV.* idem juris exercuerunt.

§. XX.

Sufficiat hæc de Objecto Personali, i. e. Ecclesia, cui causa offensionis seu privatæ seu publicæ ex mandato & voluntate Christi secundum certos ab ipso præscriptos gradus est commendanda, paulo fufius differuisse; pergendum quoque V. est ad *Finem*, cujus gratia Ecclesiæ dicendum sit. Ille vel proximus est ac immediatus, vel remotus & mediatus. *Iste* absolvitur causæ cognitione, & dijudicatione. Dicendum est Ecclesiæ: Ergo illius est audire; in eum enim finem ipsi dicitur, ut audiat: audire autem, ut cognoscat; cognoscat nimirum statum Controversiæ, & scandali proximo dati, tum ratione doctrinæ, tum ratione morum & vitæ: cognoscat, inquam, ut etiam dijudicet. Patet hoc partim ex ipso Christi effato, jubentis, ut si quis non audiat Ecclesiam, pro Ethnico & Publicano habeatur: audire itaque illa prior debet, ac audiendo cognoscere causam, ut ea cognita judicium ferre atque obsequium postulare possit. Patet hoc partim ex collatione 1. Cor. VI. 1. seqq. ubi judicium sanctis Ecclesiæ membris, in unum scil. congregatis, tribuitur: Ju-
E
dici-

dicium itaque inter rem & rem, totumque inprimis controversiarum fidei iudicium ordinarium Ecclesiæ commendatum est. Iudicium, inquam, atque arbitrium non magisteriale, absolutum, supremum, atque irrefragabile, quo standum sit simpliciter, quomodocunque etiam statuerit; sed ministeriale, restrictum, subordinatum supremo iudici Spir. S. loquenti in S. Literis, adeoque interpretativum, discretivum ac decisivum ex oraculis Prophetis & Apostolicis, juxta quæ, tanquam Regulam unice infallibilem, Ecclesia examen instituit, de verbi divini sensu, consequentis ex eodem derivatis, & dogmatum veritate & falsitate disputando iudicat, sine dominio fidei definit 2. Cor. I. v. ult. erroris convincit, monet, arguit, ἀνταρτον fugit, arcet. *Dannh. Hodof. Phænon. II. pag. 156. seq.*

§. XXI.

Remotus Finis & mediatius est fratris errantis vel Lucrum vel Divortium. *Lucrum* juxta ψ. 15. si nimirum Ecclesiæ vocem meliora & saniora docentem audiat, eique obsequatur. *Lucrum*, inquam, tanquam ovis peritura, nisi hæc correctio intercedat; vel jam perditæ; juxta ψ. 12. 13. adeoque non perditio aut diffamatio, multo minus tyrannica in conscientias dominatio, sed conscientiarum ἐλεγχῶ, confusio, convictio, Exomologesis, conversio, errorum à sana doctrina discretio, eorundemque depositio, ad fidem Ecclesiæ reductio, παραδειγμα, morum emendatio, cum parte offensa reconciliatio, vulnere conscientie sanatio, disciplinæ Christianæ conservatio, scandalorum sublatio, membrorum Ecclesiæ οἰνοσομῆς, ipsiusque Ecclesiæ salus æterna. conf. *Dannh. Hodof. p. 167. seq.* item *L. C. P. X. p. 298.* Nec abludivit *Barradius* in h. l. ex Patribus finem huius ad Ecclesiam delationis esse afferens correctionem & castigationem publicam; *Hieronymum* enim, supra jam §. 17. allegatis verbis, docere, jam multis dicendum esse, ut detestationi eum habeant, & qui non potuit pudore salvari, salvetur opprobriis. Et *Glossam Interlinearem* τὸ Dic Ecclesiæ interpretari, ut objurgatio plurimorum eum corrigat. *Thomamque; Dic Ecclesiæ i. e. toti multitudini*

ut confundatur, ut qui noluit sine confusione corripi, cum confusione corripatur.

§. XXII.

Divortium, ab Ecclesiæ scil. corpore, si obsequium de-
negetur. Sit tibi, inquit Salvator noster, velut Ethnicus, &
Publicanus: ἕως σοι ὡσαύτως ὁ ἔθνηος, καὶ ὁ τελώνης. Respici hac
phrasi ad consuetudinem Judæorum, nemini Interpretum
dubium est; observavit id quoque *Maldonatus in b. l. &*
sensum esse ait, eos qui Ecclesiæ judicio non obediunt, non aliter,
quam si Ethnici essent, esse vitandos. Etenim quo censu Gen-
tiles omnes habiti fuerint apud populum Judaicum non so-
lum tempore Christi, verum jam anterioribus seculis, ex to-
ta fere V. T. Historia manifestum est. Nam quoniam per Sacra-
mentum Circumcisionis ab omnibus aliis universi terrarum
Orbis populis divinitus discreti ac segregati, inque peculium
ex omnibus populis à Deo assumpti, atque peculiari eaque
longe sanctissima religione à reliquis omnibus gentibus di-
stincti fuerant Israëlitz Exod. XIX. 5. 6. omnibus populis
ἐπιλλοτριωμένοις abalienatis ab ipsorum politia Ephes. II. 12.
hinc usque adeo gentilium defugerunt commercia, ut non
solum ex ipso quidem divino jussu Devt. cap. VII. 2. seq. nul-
lum ipsis inter se & in terra sua religionis Idololatricæ exer-
citiū concederent, nulla cum ipsis connubia contraherent,
nec vel Ammonitas, vel Moabitas in congregationem Jeho-
væ admitterent, Devt. XXIII. 3. quin imo tanquam incir-
cumcisos plane detestarentur 1. Sam. XVII. 36. XXXI. 4.
Ejusque moris tam superstitione retinentes fuerunt Judæi, ut
deinde tempore Christi, licet Gentilium, Romanorum scil.
Imperium agnoscere cogerentur, nihilominus piaculo duce-
rent, cum Ethnico aliquo, tanquam homine immundo, con-
sueisse, exemplo Petri Act. X. 28. & cum Act. XXI. 29. Tro-
phimum Ephesium in templo Hierosolymitano conspice-
rent, & à Paulo introductum crederent, quam maxime huic
succensus, quasi templum sanctissimum per hominis gen-
tilis temerariam introductionem profanasset. Nec meliore
sorte inter Judæos utebantur τελώναι: de quibus ita Præcla-

nissimus DN. M. Georgius Fridericus Heupelius Noster, Græcarum Literarum Præceptor, & Collegarum Gymnasij Nostratis Antesignanus meritissimus in Annotationibus ad Marcum Evang. p. 29. *Qui, inquit, in Evangeliiis vocantur τελῶνας, vulgo Latine dicuntur Publicani: melius vero Latine Portitores dici Suicerus in Thesauro Eccles. docet. Erant autem illi, qui certa pecunie summa à Romanis emerent vectigalia, quorum reditus deinde ipsi capiebant. Constitutum erat certum vectigal Luc. III. 13. illi vero plus exigebant, quam decem, quod innuit Zaccheus Luc. XIX. 8. dicens, se id quadruplum reddere quo alios defraudarit. Hinc in publico omnium odio erant, adeo ut inter profanos recenserentur; idcirco sæ pessimi homines nominandi erant, ipse Christus τελῶνας nominat, ut Matth. V. 46. 47. XII. 17. Et notat Vir Eruditissimus, Inter vitarum infamium nomina etiam à Polluce Onom. Lib. VII. C. 31. τελῶνας referri. Ab horum τελῶνῶν ergo, tanquam qui fraterno nomine semet indignos reddiderint, consortio & convictu immane quantum! Judæi abhorrebant, ut & Christo Marc. II. 16. indignarentur, quod cum Publicanis & peccatoribus ederet & biberit, sc. juxta traditionem veterum excommunicatis, & sic Traditiones veterum non observaret. conf. Luc. XV. 1. quin imo vix sacris interesse ipsis licebat, & μακρόθεν solummodo, è longinquo intueri in eadem permittebatur. Luc. XIX. 13.*

§. XXII.

Eodem itaque censu, quo apud Judæos veniebant olīm Ethnicī & Publicani, apud Christianos quoque secundum estatum Christi habendi sunt homines nulli admonitioni sive privatæ sive publicæ parentes; scil. pro hominibus impiis, qui ad regnum Dei non pertineant. Sed cui tales reputandi sunt? num illi & quidem soli, qui læsus est, & qui causam ad Ecclesiam detulit? uti quidem *Ligtfooto Hor. Hebr. p. 194.* videtur ex verbis Christi, ἔγω σοι, sit tibi, sive, tu habeto: sed quo minus huic sententiæ assentiamur, scopus Christi efficit. Hic enim non eum solum in finem deferri controversiam obortam ad Ecclesiam jubet, ut frater læsus intelligere possit, quid ipsi privatim faciendum sit, sed ut Ecclesiæ judici.

dicium percipiat, & ex illius ore cognoscat, quo numero à singulis Ecclesiæ membris censendus sit, qui sanioribus consiliis obstreperet. Hinc merito suo à *D. Calovio* Confid. Arminian. Cap. XXIV. p. 586. vapulant *Arminiani*, quod, ut potestatem Ecclesiæ in censura & disciplina Ecclesiastica dubiam reddant, inter alia etiam de loco Matth. XIX. 17. sit tibi &c. quæstionem moveant: ubi Ecclesiæ, qua tali, nihil tribui contendunt, *Non enim Ecclesia*, inquires, *jubetur peccatorem contumacem aut impenitentem censere pro Ethnico & Publicano, sed is, cui cum eo res fuit.* Sed committunt fallaciam compositionis. Unusquisque enim in Ecclesia habere quidem talem pro Ethnico & publicano tenetur, sed prævia Ecclesiæ censura, ad quam post reliquos admonitionum gradus ordine descendit: falsum ergo est, nihil hic Ecclesiæ tribui. Disertissima enim habetur dispositio: si illos (duos vel tres, quos asceveris) non audiverit, dic Ecclesiæ, si Ecclesiam non audiverit, sit tibi, post Ecclesiæ judicium, & juxta illud, ultimum enim judicium post reliquos admonitionum gradus hic defertur Ecclesiæ, velut Ethnicus vel Publicanus. Alioqui si privatus quisque pro suo arbitrio fratrem pro Ethnico vel publicano habere posset, citra judicium Ecclesiæ, innumera orirentur scissiones, & excommunicatio deferretur cuilibet privato, novissimaque censura, eaque gravissima, ubi cæteri gradus admonitionum non proficiunt, arbitrio cujusvis privati committeretur, quod non minus absolum, quam huic functioni Christi contrarium. Judicio ergo ipsius Ecclesiæ secundum verbum Dei determinantis, homo talis pro Ethnico & Publicano reputandus est. Ipsaque adeo Ecclesia judicio declarativo talem prius ab interiori Christianorum societate, & spiritualium Ecclesiæ bonorum communione secludat, ipsique damnationem æternam denunciet, certo ipsi eventuram, nisi resipuerit, quam ab unoquoque Ecclesiæ membro externo consortio devitetur.

§. XXIV.

Et in hac Optimi Salvatoris nostri Regula Excommunicationis Ecclesiasticæ potestatem fundari non duntaxat *Do-*

dores Romano-Catholici operose contendunt; Johannes enim Gerson Academicæ Parisiensis olim Cancellarius Considerat. IV. de potestate Eccles. Fundatur hoc loco, inquit, potestas Ecclesiastica juridica excommunicandi vel interdicens ab Ecclesiasticis sacramentis & communione fidelium, rebelles & inobedientes Ecclesie: sicut usus est Apostolus, & idem hortatus est, ad Titum III. scribens: hæreticum hominem post primam & secundam correptionem devota: & simile dixit 1. Cor. V. 11. Si quis frater nominatur inter vos &c. Sequitur, cum hujusmodi nec cibum sumere. Fundatur rursus absque omni calumnia ponibili in hoc textu plenitudo potestatis gladii spiritualis & executio ejus in Ecclesia super quemlibet Christianum, qui est frater noster. Denique si non haberet Ecclesia talem potestatem & executionem, frustra dixisset Christus, dic Ecclesie, quod potuisset impune non audiri contra illud, quod sequitur: si Ecclesiam non audierit, sit tibi &c. Fundatur etiam in hoc Textu nedum potestas exercendi, sed potestas diffiniendi, determinandi, statuendi, decernendi, constituendi præcepta, leges & Canones: procedendi denique contra non obedientes, usque ad sententiam excommunicationis inclusivæ. Sed nec August. Confess. Doctores refragantur. Instar omnium sit B. D. Dannhauerus noster qui Hof. p. 165. seqq. ἀρχὴν, inquit, & summa vis sita est in excommunicatione, non declarativa tantum; sed & (1. efficaciter ligativa ac inclusiva in seram ac compedes reatus Matth. XXII. 13. . . 2.) traditiva in potestatem Satanae permissam ac precibus non impeditam . . . Satana vero tradi dicitur, qui ab Ecclesia ejicitur. 3.) exclusiva 2. Thessal. III. 14. à libera ac propiore societate, unde contagium vel irritatio timeri possit, ut publicano ἀμαρτωλῶς ethnicoque anathemati devoto par habeatur, ne pars sincera trabatur; an etiam à fraterna admonitione & publica verbi auditione? minime sane conf. 2. Theff. III. 15. 4) graduati, minori primum, καὶ ἀγέσσει ab officio patrimonorum, sede in Ecclesia ordinaria, sacra mensæ communionis, ac si in peccato moriatur, expunctio è diptychis & albo fidelium, una cum sepultura extra cæmeterium: majori deinde à nuptiis & conversatione civili 1. Cor. V. 11. 2. Theff. III. 14. denique ma-

xima

x *ima qua Maranatha* I. Cor. XVI. 22. *qua huiusmodi anathema adventui Christi terribili ac judiciali committitur: & sic cum homo extreme desperatus purgari nolit, purgatur ab eo Ecclesia per exterminium.*

§. XXV.

Fluit hinc, quod Christus intendit obligatio ad obsequium Ecclesiae praestandum, ut scil. Ethnici & Publicani loco talis habeatur, non solum à fratre immediate laeso, sed & ab omnibus Ecclesiae membris: Utut vero Ecclesiae circa Excommunicationis jus & exercitium, auctoritatem magnam & terribilem esse ultro largiamur, illam tamen, uti *Stapletonus in Triplic. pag. 31.* operose contendere satagit, in testimonio quoque de Scripturae divinitate promulgato, ut propter illud credi debeat hanc esse Canonicam, absolutam atque omnino irrefragabilem esse, propter quam Scripturis S. credendum sit, ex his Salvatoris optimi verbis nos quidem elicere nondum potuimus; quin potius eandem valde restrictam, & à iudicio Spiritus S. in Scriptura Canonica loquentis plane suspensam esse, cui si illa tanquam voci iudicis supremi conformiter iudicet, utique audienda ipsa sit; sin minus, nec ad ipsius decreta attendendum sit, etiam si delatum vel milites condemnaverit, dirisque devoverit, praeter ea, quae supra dicta sunt, ex ipsis textus sacri circumstantibus liquidum est. Ecclesia enim de scandalis in gremio suo exortis iudicium laetura congregari debet in nomine Christi, i. e. cum seria devotaque nominis Christi sponsi sui invocatione, & secundum praescriptum huius Domini sui unici, secundum hoc si quid vel determinaverit vel decreverit, vel ligaverit, vel solverit, illud ratum quoque habebitur in caelis. Facilis hinc collectio est: Q. iudicium ratum demum habetur in caelis, si in nomine Christi, i. e. secundum verbum Ipsius in scripturis Canonicis revelatum, pronuntiatur, illius auctoritas non est absoluta, sed restricta & subordinata. Atqui Excommunicatio Ecclesiastica est iudicium, quod tum demum ratum habetur in caelis, quando in nomine Christi, i. e. secundum verbum ejus in scripturis Canonicis revelatum pronuntiatur. E. ejus Auctoritas non est

est absoluta, sed restricta & subordinata. Huc accedit, quod D. Paulus Eph. II. 20. diserte docet, cives Ecclesie Christiane superaedificatos esse fundamento Apostolorum & Prophetarum, ubi Jesus Christus lapis angularis est; & Galatas suos C. I. 8. 9. sub anathematis fulmine ad Evangelium, quod ipse predicaverat, adstringit, quemadmodum & olim D. Jesaias Propheta C. IIX. 20. auditores suos ad legem & testimonium alligaverat; ex quibus porro ita concludere licet: N. cœtus, cujus cives, præcipue autem Doctores, superaedificati sunt fundamento Apostolorum & Prophetarum, ubi Jesus Christus lapis angularis est, & qui sub anathematis fulmine ad certum aliquod verbum adstricti sunt, est absoluta auctoritatis. Atqui Ecclesia, etiam universalis, nedum particularis, est talis cœtus. E. Præterea de Ecclesia particulari, quæ adiri potest, sermonem esse jam supra §. 16. ostensum fuit; at illam, imprimis in quæstionibus facti & officio clavium fallibilem esse, apud omnes in confesso est; vid. *Bellarmin. L. IV. de P. R. C. II. §. 3.* qua fronte itaque ad cœcam ipsius obedientiam alligaremur? Potest itaque aliquis judicio, sed erroneo, Ecclesie particularis, vel etiam repræsentativæ, tanquam hæreticus aut impius anathemati subijci, & ab externo Ecclesie visibilis commercio expelli, qui tamen judicio, Spiritus S. ab interno veræ & invisibilis Ecclesie consortio minime sejunctus est, sed genuinum ejusdem membrum est, & permanet, & jure suo ab omnibus sinceris Ecclesie membris pro tali agnoscendus & reputandus est.

§. XXVI.

Quod si itaque sensum præsentis dicti brevissimis verbis exprimere velimus; hic erit: Tu, quisquis es eorum, qui in me credunt, qui in scandalo aliquo graviore seu doctrinae seu morum, à Fratre Tuo spirituali, quicumque ille sit, offensus es, si fraterna reconciliatione per amicam offensionis factæ aut injuriæ illatæ redargutionem & correctionem privatam frustra tentata, alterum correctionis fraternæ gradum juxta præscriptum meum per testium duorum aut trium interpositionem gratis adhibueris, nec dum ulla ratione decenti

fratrem Tuum lucrari Tibi potes, Ecclesiam seu congregationem illam fidelium, cujus vos ambo secundum externam sacrorum communionem membra estis, & cui ego tanquam sponsa mea claves regni caelorum, & potestatem ligandi & solvendi a peccatis juxta verbum meum concedidi, adito, & ab Ipsius ore adversus vulnera conscientiae Tuae & fratris offendentis remedia expectato, & si illa deprehensa insanabili ejusdem malitia, ipsum juxta potestatem sibi a me concessam exterminio dignum censuerit, tu eodem loco ipsum habeto, nec, exceptis Christianae humanitatis officiis, & precibus pro ipsius salute, ullo arctiori ipsum consortio digneris, sed quemadmodum inter Judaeos haecenus usitatum fuisse nosti, non secus ac Ethnicum aut Publicanum, i. e. Ecclesiae ac bonorum morum hostem devites, usque dum sanioribus Ecclesiae monitis admittis, per seriam poenitentiam ad Ecclesiam redeat, inque sinum ejusdem recipiatur.

§. XXVII.

Intelligere ex illis, quae haecenus dicta sunt, licebit, an ex hoc praeepto Christi Salvatoris nostri per justam & bonam consequentiam deducatur, vel etiam deduci possit, inconcussa Ecclesiae visibilis perpetuitas, vel absoluta in rebus fidei indefectibilitas? Nos, quod ad prius attinet, quemadmodum cujuslibet particularis Ecclesiae visibilitatem aut agnoscibilitatem ex *veritate* suis, in eamque Dominum nostrum digitum quasi exertum intendisse, supra jam §. 16. adstruximus; ita Ecclesiae universalis verum genuinum atque indivisum attributum esse perpetuam visibilitatem, eandemque sermone Christi insinuari, videre nondum potuimus. Nec enim congruit vel scopo dicentis, cui animus erat, Christianis certas leges, certamque methodum praescribere, quousque in corripiendo fratre, & exercenda disciplina Ecclesiastica progredi ipsis liceret, quod etiam non tam ex visibilitate, quam auctoritate Ecclesiae, non quidem illimitata, sed limitibus verbi divini circumscripta arcessere ipsi placebat: vel rei ipsi, de qua sermo est; quid enim, quaevis visibilitas Ecclesiae universalis ad componendas obortas inter Ecclesiae particu-

ticularis membra discordias vel controversias conferat, cum
 iudicium inter rem & rem Ecclesiæ committatur, non qua vi-
 deri potest, sed qua est Ecclesia Dei, & verbum Dei, ligandi-
 que & solvendi potestatem habet. Ut ergo rem B. L. pla-
 niozem reddamus, hæc observanda esse ducimus. 1.) Quando
 de Ecclesiæ visibilitate vel invisibilitate sermo fit, tum
 Ecclesiam considerari non in se, ac ratione suæ essentia, &
 essentialium attributorum, nec duplicem statui Ecclesiam,
 quarum una alteri opponatur; hoc enim offerret Ec-
 clesiæ unitati in symbolo Apostolico prædicatæ, sed spectari
 Ecclesiam ratione accidentium, & respectu diversi conside-
 randi modi, salva illa unitate sua: diverso enim respectu una
 eademque Ecclesia visibilis & invisibilis dici potest; visibi-
 lis ratione societatis externæ: quæ in professione fidei, & usu
 sacramentorum consistit, & statu modo florente, modo presso
 utitur; invisibilis autem ratione societatis internæ, veræque
 fidei & donorum spiritus communione. Nec 2.) quæri, an
 detur Ecclesia visibilis? sed an illa semper sit visibilis, ita ut
 non sit Ecclesia, nisi sit visibilis, & an oporteat eam esse
 semper conspicuam, ut est Respublica Venetorum & Regnum
 Gallia? Nec aliter 3.) ipsam Scripturam S. de Ecclesia vera
 loqui. Divus enim *α*) Apostolus Paulus Rom. IX. 6. distin-
 guit inter verum Israël i. e. veram Ecclesiam Catholicam, &
 inter eos, qui quidem in externa societate Ecclesiæ visibilis
 vivunt, sed non pertinent ad verum Israël. E. Datur Ecclē-
 sia invisibilis. *β*) Articulus de Ecclesia est Articulus fidei, ad-
 eoque non inter videnda, & oculis sensibusque externis pal-
 panda, sed credenda referri debere; cum fides sit *πιστις μὴ βλέ-
 πτομένηον*, eorum quæ non apparent. E. agnoscenda est ali-
 qua visibilis Ecclesia, fidei objectum, de qua certo dici pos-
 sit: Ego credo Ecclesiam; uti bene monet B. D. Dannhauer.
 Hodof. S. p. 111. 4.) Extra quidem Ecclesiam non esse salu-
 tem. At extra Ecclesiam visibilem est salus ei, qui e. g. in
 Turcia captivus vere fidelis, item infanti inter hæreticos nato
 ac baptizato, qui cita morte denascitur. Uterque sane est ex-
 tra visibilem Ecclesiæ Catholicæ cœtum, licet animo ille, hic
 jure

tere ad illum pertineat; eademque est ratio injuste excommunicati. Igitur est aliqua Ecclesia, quæ in cernendi sensum non incurrit, intra quam est, qui hujusmodi est. Dannh. l. c. p. 112. 5.) Ecclesiam veram ita se habere, ut fides modo per publicam sanæ doctrinæ professionem verbo divino analogam omnibus pateat, Act. II. 44. modo intus lateat, folique Deo cordium scrutatori cognita sit. 2. Tim. II. 19. præsertim quando in desertis errare, & in speluncis cavernisque terræ se abscondere cogitur. Hebr. XI. 38. & publico religionis exercitio prohibetur. 1. Reg. XIX. 18. 6.) Ecclesiam Catholicam atque veram esse corpus capiti homogenum: at Caput Ecclesiæ esse invisibile Petrus docet 1. Epist. I. 8. E. & ipsam Ecclesiam in sensu maxime proprio acceptam invisibilem esse oportet. 7.) Ne unum quidem locum ex S. Literis proferri posse, in quo nomen Ecclesiæ tribuatur congregationi invisibili, *μὴ αὐτὴ ἀπύκνω* esse; cum nomen Ecclesiæ modo proprie ac specificè, modo improprie ac generice sumatur; & illo quidem sensu semper denotet invisibilem sanctorum, & vere credentium cœtum; hoc vero visibilem quoque cœtum, cui mali etiam admixti. 8.) Formosam quidem appellari Ecclesiam Ps. XLV. 14. sed intrinsecus, extrinsecus enim eadem nigra est. Cant. I. 5. 6. 9.) Comparari quoque monti conspicuo Esai. II. 2. Dan. II. 35. 44. Mich. IV. 1. at hoc fieri tum propter Apostolorum conspicua miracula, tum propter firmitatem; cum interim montes quoque nebulis & nivibus tegi possint, & quamvis exteriora montium conspiciantur, interiora nihilominus lateant.

§. XXVIII.

Alterum quod concernit, absolutam nimirum Ecclesiæ visibilis indefectibilitatem seu immunitatem ab erroribus in fide: illud quidem 1.) extra omnem controversiam positum esse largimur, per remissionem hanc discipulorum in scandalis doctrinæ & morum ad Ecclesiam à Christo factam, suam Ecclesiæ visibili veræ stabilitatem esse auctoritatem in definiendis controversiis fidei & morum, cum potestate clavium, illi tamen vi verborum Christi simul annexum esse irrevocabile

bile atque perpetuum absolutæ inerrabilitatis in rebus fidei privilegium, sat firmis roboratum argumentis nusquam hactenus conspeximus. Annexuit quidem Salvator Optimus v. 19. Cap. XIX. Matth. Christiano cœtui promissionem gratiæ suæ præsentæ, sed sub expressâ conditione congregationis in Nomine suo. Ubi ergo cœtus aliquis non congregatus est in nomine Christi i. e. juxta verbum Ipsius, ibi præsentia Christi gratiosa & ab erroribus præmunitrix frustra expectabitur. Est utique Christus tanquam Caput corpori suo, Ecclesiæ, præsens omnibus diebus usque ad consummationem sæculi Matth. XXII. v. ult. At illa præsentia non visibilis, sed invisibilis est; à Christi vero præsentia invisibili ad indefectibilitatem Ecclesiæ visibilis N. V. C. & promissio hæc æque reliquis & Apostolis & Ecclesiis imo singulis Christianis facta est Eph. III. 17. exinde tamen singulos Christianos *veritates* esse in fide concludere non licet. Equidem 2.) Ecclesiam Catholicam, quæ Christi corpus, sponsa, regnum est, nullo unquam tempore vel defecisse, vel deficere posse vi firmissimorum promissorum Matth. XVI. 18. vi itidem relationis Christi capitis ad corpus, sponsi ad sponsam, Regis ad Regnum, omnino dicendum est; sublato enim uno relatorum, tollitur & alterum; promissiones tamen Ecclesiæ N. T. factas non absolutas, sed conditionatas esse deprehendimus, Joh. IIX. 31. XV. 14. Hebr. III. 6. Nec aliud evincunt 3.) prædictiones de tempore, quo totius visibilis Ecclesiæ Ministerium publicum futurum sit corruptum, invalescentibus scilicet erroribus publicis in toto orbe, præsertim sub magna illa apostasia, qua Anti-Christus festurus dicitur in templo Dei h. e. Ecclesia Matth. XXIV. 24. Luc. XII. 8. 2. Theff. II. 3. 1. Tim. IV. 1. seqq. 2. Tim. IV. 3. seq. 2. Petr. II. 7. Apoc. XII. 13. 17. 18. Sub qua tam gravissima Ecclesiæ sit extitura persecutio, ut auctore Bellarmino T. I. Controv. L. III. de R. P. C. VII. cessaturæ sint omnes publicæ religionis ceremoniæ & sacrificia. conf. quoque c. XIV. §. Denique, tempore & c. Apostasiam ipsam Anti-Christi Cornelius à Lapide in 2. Theff. c. II. num. 30. ita describit, quod nimirum Anti-Christi

Christus non tantum Christum, idola & Deos gentium, sed & Deum verum ejusque cultum, quantum in se est, è mundo ablaturus sit. Huc accedunt 4.) graves illæ admonitiones, quibus Ecclesiæ particulares sedulo præmonentur, ne errent, aut seductoribus pareant Matth. VII. 15. XXIV. 23. seq. 2. Cor. XI. 3. Gal. III. 1. I. Joh. IV. 1. Apoc. II. 5. 16. Rom. XI. 21. seqq. XVI. 17. Ubi autem admonitionibus opus est, ibi facilem in errores prolapsum esse, necessarium est. Nec desunt 5.) exempla deficientis Ecclesiæ visibilis totius; Israëlitiçæ in deserto, tempore Moïsis, cum populus totus vitulum aureum ab Aarone summo sacerdote fabricatum & erectum cultu idololatræ adorasset Exod. XXXII. tempore Saulis Regis Israëlitarum primi, qui sacerdotes Dei interfecerat, & cujus temporibus arca fœderis non fuerat requisita 1. Paralip. XIII. 3. h. e. publicum cultus divini exercitium jacuerat. Temporibus Prophetarum, quibus non Reges duntaxat, & Sacerdotes, sed & ferme universus populus à vera religione ac pietate defecisse memoratur. Esa. I. 3. 9. Jer. V. 1. II. 7. 8. IX. 6. Ezech. XXII. 26. seq. Mich. VII. 2. Sed & sub initium N. T. Ecclesia Judaica usque adeo à vera Religione recesserat, ut Christum cultum ejusdem tanquam frustrarum rejecerit, quod docerent doctrinas, præcepta hominum Matth. XV. 10. Sic tempore Passionis Christi congregabantur Concilia sanguinaria, quorum Præses ipse summus Ecclesiæ Pontifex erat, quæ in ipso fundamento fidei, Articulo *de Messia* turpiter errabant, ipsum caput Ecclesiæ abnegabant, abjiciebant, atque condemnabant. conf. quoque Act. IV. 5. seq. 11. seq. 18. V. 21. 40. Quod si itaque Ecclesia visibilis V. T. quæ suis subinde Doctoribus *θεοπνευστοις* gaudebat, à prolapsu in errores immunis non fuerat, qua fronte & qua securitate sibi eandem absolutam inerrabilitatem in rebus fidei arrogabit Ecclesia visibilis N. T. cum non secus ac illa ad verbum Capitis & sponsi sui sit alligata. Nec est quod 6.) quis objiciat, ab Apostolo Paulo 1. Tim. III. 15. appellari Ecclesiam *σύλον καὶ ἐδραῖωμα* columnam & firmamentum veritatis: columnam autem veritatis labi non posse; præterea
Esaï.

Esai. LXI. 8. promitti fœdus æternum cum Ecclesia. Facilis enim est Responſio: nam *ἐκκλησία* dicitur Ecclesia veritatis, sensu non Architectonico, quasi ipsa veritatem fulciret, sed forensi & politico, quia ex illa decreta Dei suspensa sunt: *ἐδρασίωμα* vero i. e. sacrum depositorium, in quo veritas recondita non inclusione locali, sed cura illibatæ conservationis conf. Luc. II. 19. Columna passivæ, quia est fundamentum à Deo positum non super quod Deus fundatur 2. Tim. II. 19. debitive; non quia Ecclesia id semper sit curatura, sed quod ex officio debeat accurare. *ἐκκλησία καὶ ἐδρασίωμα* veritatis est Ecclesia, non *θεμέλιον*, quod soli Christo competit, veritatis non mater aut magistra, sed conservatrix, nuncia & testis conf. B. D. Dannh. Hodom. P. P. I. p. 543. nec illabilis exemplo Ecclesiæ Ephesinæ Act. XX. 29. seq. Apoc. II. 5. & Concilij Ephesini, in quo teste Evagrio L. I. c. 10. approbata est hæresis Eutychniana. Fœdus denique æternum est, sed conditionatum; nec hæc æternitas tollit deficiibilitatem ad tempus. Denique 7.) N. C. Ecclesia manifestos legis divinæ prævaricatores ad respicientiam hortans, audiri debet. Ergo fieri non potest, ut Ecclesia circa fidei Articulos unquam erret, & à vera fide deficiat.

Potuisse quidem, quin & debuissent plura tum de Excommunicationis Ecclesiasticæ potestate, praxi & virtute; tum Conciliorum convocatione atque auctoritate subnecti; sed quoniam Dissertationis Academicæ terminos excedere visum non est, ideo hic calamum figimus. Divino Numini sit Gloria, Laus & Honor in sempiterna secula!

A M E N.

99 A 6910

ULB Halle

3

002 710 579

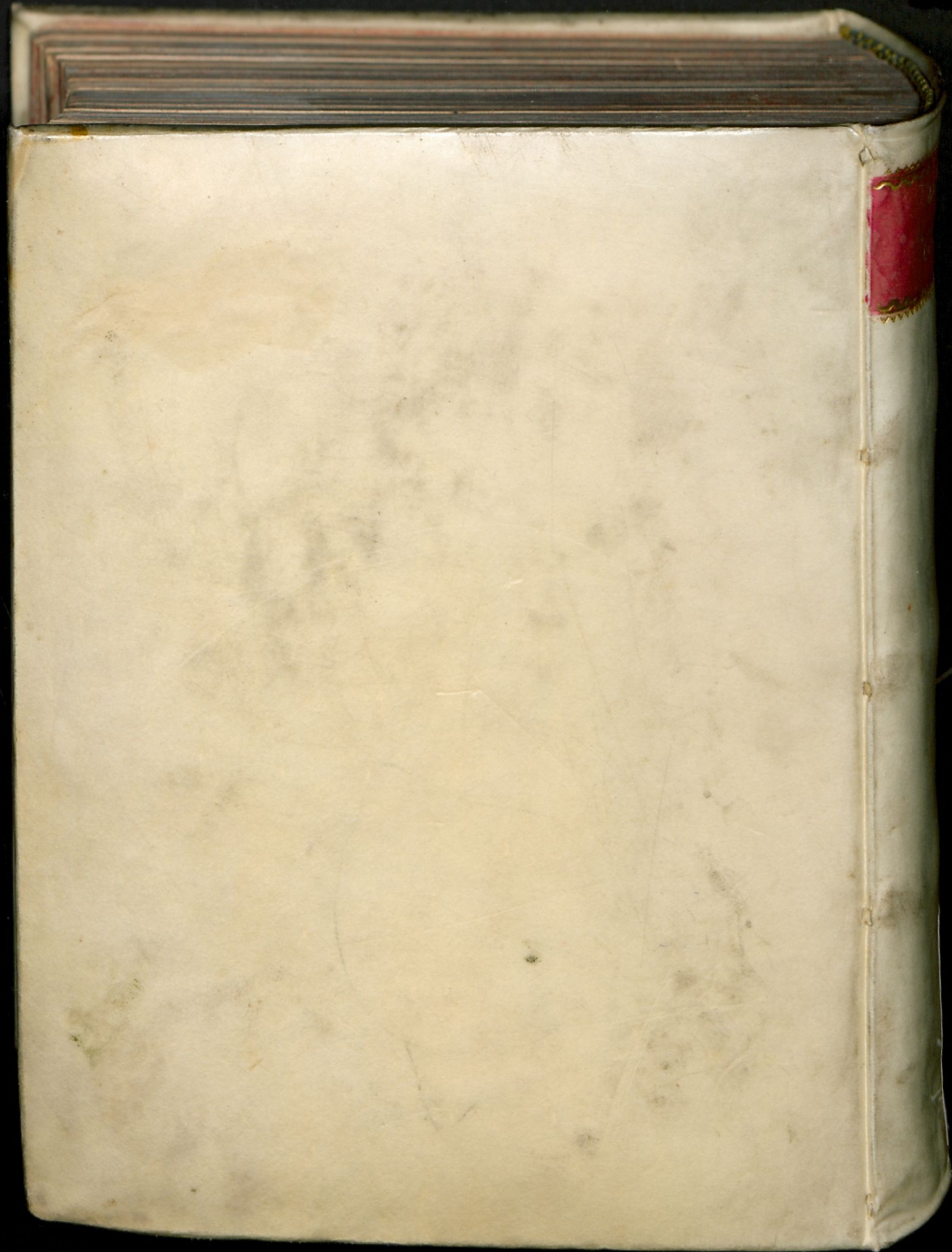
sb.

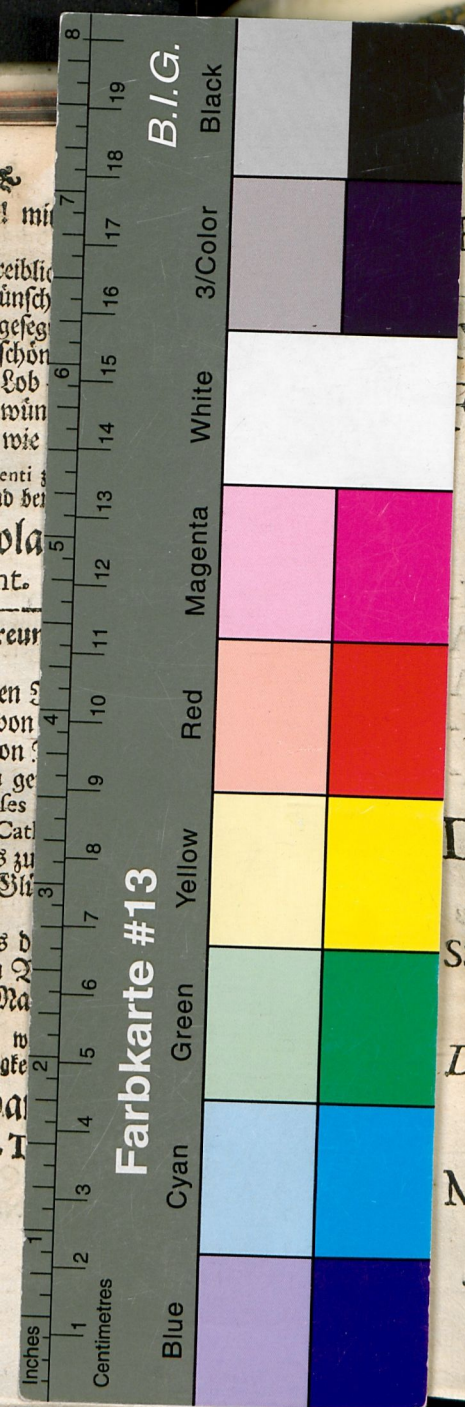
VD77

Retro

Jul. 68.

I. N. 7.
EXERCITATIO THEOLOGICA
DE
REMISSIONE
PECCATORUM PATRIS LÆSI AD
ECCLESIAM PER CHRISTUM FACTA,

Matth. XIX. v. 17.
Cujus

PENSUM POSTERIUS
DIVINO FAVENTE NUMINE
PRÆSIDE
VIRO *Maxime Reverendo, Amplissimo*
atque Excellentissimo

DN. JOH. REINARTO
BRECHTIO,

SS. Theol. Doctore, ejusdem Prof. Publ. Ordinario
longe Celeberrimo, Ecclesiæ Libero Meritissimo, atque
p. t. Spectabili Facult. Theol. DECANO,

DN. Patrono, Fautore ac Præceptore suo omni pietatis
cultu in æternum devenerando, colendo,

PUBLICO Examini subjiçiet

M. JOH. GEORG. KALLENBERGIUS,
Argentoratensis.

Die 23. Aprilis A. M. DCC. XVI. Horis locorū consuetis.

ARGENTORATI, LITERIS JOHANNIS PASTORII